

10. Crystal David. A Dictionary of Linguistics and Phonetics. Malden, MA: Blackwell Publishing, 2008. 580 p.
11. Eastwood John. Oxford guide to English grammar. Oxford: Oxford University Press, 1995. 446 p.
12. Grosz Barbara J. et al. Centering: A Framework for Modelling the Local Coherence of Discourse. IRCS Technical Reports Series. Philadelphia: University of Pennsylvania, 1995. P. 1-30.
13. Gundel Jeanette. Information Structure and Referential Givenness/Newness: How Much Belongs in the Grammar? / Ed. Stefan Muller. Proceedings of the 10th International Conference on Head-Driven Phrase Structure Grammar. Stanford, CA: CSLI Publications, 2003. P. 122–142.
14. Kassas Dina El. Representation of Zero and Dummy Subject Pronouns within multistrata dependency framework. Computer Science. 2014. P. 193-203.
15. Lakoff G. Hedges: A Study in Meaning Criteria and the Logic of Fuzzy Concepts. Journal of Philosophical Logic. 1973. Vol.2(4). P. 458–508.
16. Leech G. A Glossary of English Grammar. Edinburgh: Edinburgh University Press. 2006. 133 p.
17. Möhlig-Falke Ruth. The Early English impersonal construction: An analysis of verbal and constructional meaning. Oxford: Oxford University Press, 2012. 432 p.
18. Mykhaylenko Valery V. A glossary of linguistics and translation studies: English-Ukrainian. Ivano-Frankivsk: KDU, 2015. 527 p.
19. Newson M. et al. Basic English syntax with exercises. Budapest: BölcsészKözlöny, 2012. 463 p.
20. Ouhalla Jamal. Introducing transformational grammar: from principles and parameters to minimalism. London: Arnold, 1999. vi, 488 p.
21. Prokofieva Anna, Hirschberg Julia Hedging and Speaker Commitment. Columbia University, 2014. Retrieved on 03/15/2020. 11:35.
22. Quirk R., Greenbaum S., Leech G., Svartvik J. A comprehensive grammar of the English language. London: Longman, 2000. x, 1779 p.
23. Renkema J. Introduction to Discourse Studies. Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins Publishing, 2004. 363 p.
24. Renkema J. The Texture of Discourse: Towards an Outline of Connectivity Theory. Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins Publishing, 2009. 213 p.
25. Rohde H., Kehler A. Grammatical and Information-Structural Influences on Pronoun Production. Journal Language, Cognition and Neuroscience. 2014. Vol.29(8). P. 912-927
26. Sidner C. L. Focusing for Interpretation of Pronouns. AJCL. 1981. Vol. 7(4). P. 217-231.
27. Smith Carlota. Sentences in Discourse: An Analysis of a Discourse by Bertrand Russell. Journal of Linguistics. 1971. Vol. 7. No.2. P. 213-235.
28. Spector Stephen J. The Dummy in Critical Discourse. boundary 2. 1975. Vol. 4. No. P. 141-147.
29. Sweet Henry. A new English grammar. Vol.1. Oxford: At the Clarendon Press < 1900. p.
30. Thomson A. J., Martinet A. VA Practical English Grammar. Hong Kong: Oxford University Press, 1986. 383 p.

УДК : 811.112.2'342'37

DOI: <https://doi.org/10.31861/gph2020.823.166-172>

**Найдеш О.,
Агапій А.
(Чернівці)**

ЗВУКОСИМВОЛІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФОНЕСТЕМНИХ ДІЄСЛІВ МОВЛЕННЯ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

У статті досліджено символічні властивості початкових сполучень приголосних (фонестем) у сучасній німецькій мові на прикладі аналізу фонестемної лексики на позначення лексем «мовлення», що за морфологічною структурою виступають дієсловами. Початкові звукосполучення фонестемної лексики досліджено за допомогою компонентної та статистичної методики, а саме: компонентного аналізу словникових дефініцій; критерію χ -квадрат та коефіцієнта взаємної спряженості.

Ключові слова: дієслова мовлення – VERBA DICENDI, фоносемантика, фонестема, фонестемна лексика, звукосимволічне значення.

В статье исследованы символические свойства начальных сочетаний согласных (фонестем) в современном немецком языке на примере анализа фонестемной лексики для обозначения лексем «речи», которые за морфологической структурой выступают глаголами. Начальные звуко сочетания фонестемной лексики исследованы с помощью компонентной и статистической методики, а именно: компонентного анализа словарных дефиниций; критерия χ -квадрат и коэффициента взаимной сопряженности.

Ключевые слова: глаголы речи – VERBA DICENDI, фоносемантика, фонестема, фонестемная лексика, звуко символическое значение.

The article explores the symbolic properties (meanings) of the initial combinations of consonants (phonesthemes) in modern German by the example of the analysis of the phonesthemic lexicon, which denotes the lexemes representing “speech”, which, in their morphological structure, are verbs.

The symbolic properties of phonesthemic lexicon were studied using component and statistical methods, namely component analysis of the corresponding lexicon definitions; chi-square criterion, and the coefficient of mutual collocability.

The objective symbolic meanings of the initial phonesthemes, investigated using the component methodology, illustrate a statistically significant phonetic-semantic relation. It has been established that 22 out of 29 German phonesthemes represent the sound-symbolic meaning of speech. Quantitative research methods enabled us to find out that 14 phonesthemes (br-, bl-, fl-, kl-, kr-, kn-, pl-, qu-, f_v-, f_t-, f_{pr}- f_p-, f_n-, f_m-) demonstrate statistically significant relation to the meaning of speech. Grammatical category that possess the strongest potential for associative-symbolic meanings in the category “speech-act verbs” are verbs: sprechen ($\chi^2=28,95$; K=0,1), flüstern ($\chi^2=8$; K=0,05), plaudern ($\chi^2=121,7$; K=0,16), brabbeln ($\chi^2=38$; K=0,11), brüllen ($\chi^2=35$; K=0,11), schwatzen ($\chi^2=7,3$; K=0,05) stottern ($\chi^2=17,3$; K=0,08).

The study of phonesthemes of speech-act verbs also revealed predominance of the phonemic clusters of consonants with [f] as a lead phoneme whose phonesthemic lexicon represents value “chatting, blether” and “screen, scream” (f_v-, bl-, pl-, kv-, f_r-, f_n-, f_p-, fl-, kl-kr).

The study of the symbolic and functional properties of the initial phonesthemes of the relevant phonesthemic lexicon has taken into account psycholinguistic and statistical techniques based on lexicon material and various texts.

Key words: speech-act verbs – VERBA DICENDI, phonosemantics, phonestheme, sound symbolism, symbolic meanings, phonesthemic lexicon.

Постановка проблеми та обґрунтування актуальності її розгляду. Вивчення фоносемантики (звукового символізму) є однією з найдавніших проблем, вирішення якої знаходимо в роботах З. Ертеля, Р. Штейнера, Е. Фенца, Е. Юнгера, Ф. Цезена, Ю. Шоттеля, Я. Бема, Г. Лейбніца, Ш. де Броса. У багатьох лінгвістичних дослідженнях значення і форма мовних одиниць розглядається як одне ціле синтетичного початку, де «форма» завжди означає «значеннєву форму» [8, с. 25], оскільки «форму не можна визначити поза її значенням» [7, с. 21], а «значення – це не що інше, як цілий комплекс функцій, які мають лінгвістичну форму» [11, с. 13].

Актуальність нашого дослідження зумовлена необхідністю комплексного вивчення об’єктивного та суб’єктивного звуко символізму та виявлення символічних значень консонантних фонестем у німецькій мові з урахуванням сучасного рівня вивчення фоносемантики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. При вивченні символічних значень звука у мові розглядають три типи фонетичних одиниць: фонему, фонетичні ознаки і сполучення фонем (фонестеми) [3; 5; 6]. Предметом нашого дослідження є вивчення початкових фонестем дієслів мовлення німецької мови та встановлення їх символічних значень з застосуванням основних статистичних прийомів та методів [4].

Вивченням явища звукового символізму займалися такі зарубіжні вчені (лінгвісти, філософи, психологи, психолінгвісти): Г. Лейбніц, В. Гумбольдт, В. Вундт, Г. Пауль, К. Бюлер, Д. Вестерман, Ш. Баллі, В. Скалічка, О. Єсперсен, Д. Фьорс, С. Ульман, Е. Партрідж, Х. Марчанд, Е. Сепір, І. і М. Тейлори, Л. Блумфілд, Д. Болінджер, Р. Якобсон, З. Ертель, Г. Германн, Г. Мюллер, А. Зіберер, А. Дебруннер, В. Мюс, Ж. Петерфальві та ін.

А вітчизняна фоносемантика представлена у працях Д.М. Шмельова, М.В. Панова, В.М. Солнцева, О.О. Леонтева, О.П. Журавльова, С.В. Воронина, В.В. Левицького, А.Б. Михальова, С.С. Шляхової, Л.П. Прокоф'євої та ін. [2; 3; 4; 8; 7; 8; 9; 10; 11; 12]

Предметом нашого дослідження були обрані дієслова мовлення фонестемної лексики з метою виявлення зв'язку «звукоформа-лексемоформа», тобто з метою встановлення можливих спільних символічних значень початкових фонем (фонемних сполучень приголосних), що входять до складу лексичних одиниць дієслів мовлення - VERBA DICENDI в сучасній німецькій мові. У такий спосіб нами доводиться той факт, що фонестемні дієслова на позначення мовлення в німецькій мові є звукозображальними, а саме: звуконаслідувальними та звукосимволічними (останні тісно пов'язані зі синестезією).

Виклад основного матеріалу дослідження. З 80 дієслів мовлення найчастішого вживання [1, с. 412], що відносяться до комунікативних дієслів усного мовлення, нами виокремлена фонестемна дієслівна лексика даної групи (всього 25 лексичних одиниць), до якої увійшли такі фонестеми (br-, bl-, fl-, kl-, kr-, kn-, pl-, qu-, sv-, ft-, spr-, sp-, fn-, fm- та ін.). Дану групу дієслів ми доповнили синонімічними рядами з метою дослідження лексичної парадигматики, яка розглядає смислові відношення, що є між лексемами, що репрезентують акти комунікації [13; 14]. Синонімічний ряд дієслів мовлення утворює група лексичних одиниць з близькою семантикою навколо домінанти, яка є носієм основного значення спільного для всього семантичного ряду і характеризується високою частотою вживання. Слід зауважити, що нами беруться до уваги і ті фонестемні дієслова мовлення, які демонструють сему «говоріння» не лише у своєму першому значенні, а проявляють її в другому чи в третьому значеннях при тлумаченні словникової дефініції.

Фонестемні дієслова мовлення класифікуються нами на підставі ідентичності диференціюючих ознак на дієслова, які характеризують мовний акт, а саме: повідомлення (sprechen, flüstern), зауваження (klatschen, brägel), роз'яснення (predigen); передачу висловлювання з негативним відтінком значення (quatschen, quasseln, schwafeln, blödeln, brüllen, schnorren...); дієслова, які характеризують спосіб мовлення, а саме: з перешкодами (stammeln, stottern...), грубо (schwafeln, brüllen), нечітко, незрозуміло (brabbeln, blubbern, brummen), тихо (flüstern), безперервно багато (schwadronieren, schnattern, quasseln, plappern...), улесливо (schmeicheln, schmusen...), нерішуче (drucksen...), необдуманно (plappern, quasseln); дієслова, які характеризують голос (quaken, krächzen, qlucksen, schwadern, schnarren...) та передають невимушену атмосферу спілкування (plaudern, schwatzen, klönen...).

Аналізуючи фонестемні дієслова мовлення (85 лексичних одиниць) за конотативно-емоційним сприйняттям їхнього лексико-семантичного навантаження, нами здійснено наступний розподіл (що підтверджується статистично значущими результатами χ^2 та коефіцієнта взаємної спряженості K), який для зручності подаємо у таблицях 1, 2. Зауважимо також, що весь лексичний масив дієслів мовлення є звукозображувальними словами, що поділяються нами на звукосимволічні та звуконаслідувальні.

Таблиця 1

**Статистично значущий розподіл
звукосимволічних дієслів мовлення**

№	Понятійна група	Лексичні одиниці	Кільк.	χ^2 , K
1	базікати, говорити нісенітницю	blödeln, plaudern, schlappern, klönen schwatzen, plappern, quasseln, quasen, quatschen, schmusen, schnattern, schwafeln, schwabbeln, flöten, schwatzen, spinnen, schlabbeln, flüten, schwadern, quackeln	20	$\chi^2=26,7$ K=0,07

2	волати, кричати, визжати	brüllen, plärren, kreischen, schreien, krakeelen, schnauzen, quäken, quieken, quietschen	9	$\chi^2=4,8$ K=0,05
3	проговоритися	brägeln, klatschen, pfeifen, schwätzen	4	$\chi^2=3,87$ K=0,01
4	пліткарити, хвастати	klatschen, schwätzen, pfeifen, prahlen, schwadronieren, quackeln	6	$\chi^2=4$ K=0,01
5	ганити, сварити	schmähen, schmälen, spotten, schnauzen	4	$\chi^2=3,9$ K=0,01
6	жартувати	spaßen, spielen, spinnen	3	$\chi^2=4,2$ K=0,01
7	лестити	schmeicheln, schmusen, schränzen, schwänzeln	4	$\chi^2=4,5$ K=0,03

Таблиця 2

**Статистично значущий розподіл
звукослідувальних дієслів мовлення**

№	Понятійна група	Лексичні одиниці	Кільк.	χ^2 , K
1	бурчати	brummen, greinen, quarren, knurren, schnurren, schwirren, quackeln	7	$\chi^2=10,7$ K=0,04
2	мямлити, вагатися	drucksen, schwingen, schwanken, knittern, knütschern, knüllen, stammeln, stottern	8	$\chi^2=15,1$ K=0,05
3	булькати, блюзнути, нити, кряхтіти	blubbern, gluckern, quaken, glucksen, bluffen, krächzen, stöhnen, quengeln, stänkern, schnarren, schwadern	11	$\chi^2=14,4$ K=0,05
4	лепетати, запинатися, клянчити	brabbeln, schwätzen, stammeln, stottern, flöten, flüten, schnorren	7	$\chi^2=9,7$ K=0,04

Слід відзначити, що деякі дієслова можуть входити одночасно до декількох тематичних підгруп, а також пов'язані спільністю семантичних ознак. При дослідженні фонестемної лексики дієслів мовлення звукосимволічного характеру (50 од.) нами було з'ясовано, що серед досліджуваних фонестем дієслів «говоріння» переважають фонемні сполучення приголосних з ведучою фонемою [ʃ]. 22 фонестеми представлені у даній фонестемній групі дієслів, а фонестема ʃv- зустрічається найчастіше ($\chi^2=49,6$; K=0,13). Встановлено, що фонестеми ʃl-, ʃn-, ʃm-, ʃv-, ʃr-, ʃp- представлені у дієсловах частого вжитку з негативним відтінком значення, що передають понятійну групу дієслів говоріння: «базікати», «волати», «пліткарити», «ганити», «лестити». Відповідно звукослідувальна фонестемна лексика дієслів мовлення представлена у 33 лексичних одиницях з домінуванням фонем [ʃ] у першій позиції та фонем [r], [l], [n] – у другій позиції досліджуваних фонемних сполучень початку слова. Часте повторення фонем [r] у більшості звукослідуваних слів даної групи підкреслює їх звукослідувальний характер. Слід зауважити також, що усі короткі кореневі голосні даної лексики передають також звукослідувальне походження даних слів.

А дієслова частого вжитку sprechen, flüstern, schwören, plädieren, predigen продемонстрували конотативну «нейтральність» і не увійшли в жодну з встановлених груп за словниковими дефініціями.

Однак, для системного вивчення лексико-семантичних відношень між дієсловами мовлення, необхідно здійснити дослідження не лише їх словникових дефініцій, але й значної кількості контекстів, в яких зустрічаються досліджувані слова, тому що будь-які звукообразальні процеси досліджуються як в мові, так і в мовленні, тобто комплексно.

Нейтральне за своєю конотацією дієслово *sprechen* проявляє рівномірно свою інтенсивність сполучення за рахунок частого споживання з іншими класами та підкласами іменників, займенників тощо, яка, на наш погляд, ніяк не пов'язана з звукозображальністю в мові, а зумовлена частотністю даного дієслова мовлення.

Аналіз синтагматичних зв'язків між дієсловами мовлення та семантичними підкласами іменників показав, що дієслова «говоріння» утворюють стандартні зв'язки переважно з розрядами іменників, що характеризують вік людини, родинні стосунки, професії, риси характеру, зовнішність людини, власні назви. Дієслова мовлення з початковим фонестемним складом демонструють інтенсивність сполучуваності з іменниками, які позначають вік (*plaudern* ($\chi^2=121,7$; $K=0,16$), *flüstern* ($\chi^2=8$; $K=0,05$), *schwadronieren* ($\chi^2=8,4$; $K=0,05$), *blubbern* ($\chi^2=5$; $K=0,03$), *brüllen* ($\chi^2=14,6$; $K=0,05$), *quaken* ($\chi^2=13,7$; $K=0,05$), *stottern* ($\chi^2=15,1$; $K=0,05$)), родинні стосунки (*sprechen* ($\chi^2=35,7$; $K=0,08$), *flüstern* ($\chi^2=26,7$; $K=0,07$)), професії (*sprechen* ($\chi^2=10,8$; $K=0,05$)), риси характеру та зовнішність людини (*brabbeln* ($\chi^2=38$; $K=0,11$), *brüllen* ($\chi^2=35$; $K=0,11$), *stottern* ($\chi^2=17,3$; $K=0,08$), *flüstern* ($\chi^2=13,4$; $K=0,05$), *flüten* ($\chi^2=6,1$; $K=0,03$), *sprechen* ($\chi^2=9,8$; $K=0,04$)), власні назви (*sprechen* ($\chi^2=8,3$; $K=0,05$), *flüstern* ($\chi^2=5,7$; $K=0,04$), *brüllen* ($\chi^2=4,8$; $K=0,05$)), інші іменники (*sprechen* ($\chi^2=28,95$; $K=0,1$), *plaudern* ($\chi^2=25,2$; $K=0,07$), *quasseln* ($\chi^2=5,9$; $K=0,04$), *schwafeln* ($\chi^2=7$; $K=0,05$), *schwätzen* ($\chi^2=7,3$; $K=0,05$), *stottern* ($\chi^2=6,7$; $K=0,05$), *blödeln* ($\chi^2=11,2$; $K=0,05$)).

Інтенсивність сполучуваності дієслів мовлення характеризується статистично суттєвими результатами χ^2 у поєднанні з прислівниками місця (*blödeln* ($\chi^2=10,7$; $K=0,04$), *brabbeln* ($\chi^2=13$; $K=0,05$)), часу (*blubbern* ($\chi^2=4,4$; $K=0,03$), *schwafeln* ($\chi^2=4,4$; $K=0,05$)), причини і мети (*flöten* ($\chi^2=97$; $K=0,13$)), питальними прислівниками (*sprechen* ($\chi^2=14,7$; $K=0,05$), *flüstern* ($\chi^2=9,7$; $K=0,04$), *prädieren* ($\chi^2=9,5$; $K=0,04$)). Питальні прислівники мають найбільшу інтенсивність сполучуваності з дієсловами мовлення.

Щодо розподілення займенників, що сполучаються з фонестемними дієсловами мовлення у художньому тексті (за статистичними даними коефіцієнта спряженості K), найвищу сполучуваність демонструють з дієсловом частого вживання *sprechen* особові займенники ($K=0,2$), взаємні ($K=0,4$), займенникові прислівними ($K=0,24$). Дієслово *flüstern* характеризується найбільшою силою сполучуваності з відносними займенниками ($K=0,1$) та питальними ($K=0,05$); а звукосимволічні дієслова *brummen*, *brabbeln*, *blubbern* демонструють наступний розподіл: *brummen* трапляється найчастіше з неозначеними займенниками ($K=0,08$), відносними ($K=0,04$), вказівними ($K=0,03$); *brabbeln* – з питальними ($K=0,08$), а *blubbern* – з займенниковими прислівниками ($K=0,05$). А звукосимволічні, колоритні дієслова німецької мови *plaudern*, *quatschen* характеризуються високою статистично значущою сполучуваністю з особовими та взаємними займенниками (*plaudern* $K=0,03$) та питальними і прислівниковими займенниками (відповідно *quatschen* $K=0,04$; $K=0,06$). А стосовно категорії «дієслова», то найчастіше з дієсловами мовлення вживаються модальні дієслова і демонструють при цьому найвищий показник вживання.

Отже, іменники на позначення віку характеризуються найбільшою силою сполучуваності з дієсловом *plaudern* та іменники, які позначають риси характеру і зовнішність людини – з дієсловами *brabbeln*, *brüllen*. А у поєднанні з прислівниками причини і мети домінує дієслово *flöten*.

Порівняльний аналіз семантичної сполучуваності фонестемних дієслів мовлення у межах художнього (прозового і поетичного) тексту (1; 2; 3; 4) дозволив наголосити на особливостях функціонування даних дієслів «говоріння» в залежності від контексту. Наприклад, дієслово частого вжитку *sprechen* з периферії в поетичному тексті потрапляє до основного складу в прозових текстах, тоді як *flüstern* утворює ядро складу в поезії. А тому конотативний вплив та асоціативно-символічне сприйняття буде змінюватися і створювати емоційний фон, якому притаманний взаємозв'язок «фонестема-зміст».

Висновки та перспективи подальших досліджень. Досліджуючи фонестемну дієслівну лексику на позначення «мовлення» (VERBA DICENDI) і встановлюючи статистично суттєві символічні значення її фонестем, ми доводимо безперечне існування у мові, мовленні і тексті фоносемантичного (звукосимволічного) зв'язку. У перспективі доцільним видається дослідження символічних властивостей фонестем у синхронії та діахронії; комплексне вивчення звукосимволічних властивостей початкових фонестем, що входять до складу дієслів мовлення, в споріднених і неспоріднених мовах.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Агапій А. Про дослідження дієслів мовлення в німецькій та інших мовах. Науковий вісник Чернівецького університету. Серія «Германська філологія». 2004. Вип. 188–189. С. 405–418.
2. Блумфілд Л. Язык / пер с англ. Е. С. Кубряковой, В. П. Мурат ; под ред. М. М. Гухман. Москва : Эдиториал УРСС, 2002. 608 с.
3. Воронин С. В. Основы фоносемантики : монография. Ленинград : Изд-во Ленанд, 2006. 246 с.
4. Левицкий В. В. Квантитативные методы в лингвистике : учебное издание. Вінниця : Нова книга, 2007. 264 с.
5. Найдеш О. Німецька фонестемна лексика та символічні значення її початкових фонестем (фонемних сполучень приголосних). Науковий вісник Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Філологічні науки» Мовознавство. 2019. № 12. С. 141–145.
6. Найдеш О. Об'єктивний звуко-символізм фонестемної лексики німецької мови. Науковий вісник Чернівецького університету. Серія «Германська філологія». 2009. Вип. 431. С. 11–28.
7. Щерба Л. В. Языковая система и речевая деятельность. Москва : ЛКИ, 2008. 432 с.
8. Bloomfield L. Linguistic aspects of science. Chicago, 1947. 59 p.
9. Ertel S. Psychophonetik : Untersuchungen über Lautsymbolik und Motivation. Göttingen : Verlag für Psychologie C. J. Hogrefe, 1969. 230 S.
10. Fenz E. Laut, Wort, Sprache und ihre Deutung : Grundlegung einer Lautdeutungslehre. Wien : Franz Deuticke, 1940. 179 S.
11. Firth J. R. Speech. London, 1930. 147 p.
12. Marchand H. Phonetic symbolism in English word-formation. Indogermanische Forschungen. 1958. Vol. 64. P. 146–277.

ДОВІДКОВА ЛІТЕРАТУРА

13. Duden. Deutsches Universalwörterbuch / hrsg. vom Wiss. Rat d. Dudenred : Dr. Matthias Wermke. Mannheim, Leipzig, Wien, Zürich : Dudenverlag, 2003. 1892 S.
14. Wahrig G. Deutsches Wörterbuch : In 6 Bd. / Hrsg. von Gerhard Wahrig, Hildegord Krämer, Harald Zimmermann. Stuttgart : F. A. Brockhaus Wiesbaden, Deutsche Verlags-Anstalt, 1980. 5310 S.

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Goethe J. W. Gedichte. Moskau : Progreß, 1979. 503 S.
2. Heines Werke: In 5 Bd. Weimar : Volkverlag, 1961. Bd. 1; 2. 619 S.
3. Morgenstern Ch. Gesammelte Werke. Wien : Wiener Verlag, 1995. 615 S.
4. Rilke R. Gedichte. Berlin : Insel Verlag, 2000. 878 S.

LIST OF REFERENCES

1. Agapij A. Pro doslidzhennya diyesliv movlennya v nimecz'kij ta inshy'x movax. Naukovy'j visny'k Chernivecz'kogo universy'tetu. Seriya «Germans'ka filologiya». 2004. Vy'p. 188–189. S. 405–418.
2. Blumfild L. Jazyk / per s angl. E. S. Kubrjakovoj, V. P. Murat ; pod red. M. M. Guhman. Moskva : Jeditorial URSS, 2002. 608 s.
3. Voronin S. V. Osnovy fonosemantiki : monografija. Leningrad : Izd-vo Lenand, 2006. 246 s.
4. Levickij V. V. Kvantitativnye metody v lingvistike : uchebnoe izdanie. Vinnicja : Nova kniga, 2007. 264 s.
5. Najdesh O. Nimecz'ka fonestemna leksy'ka ta sy'mvolichni znachennya yiyi pochatkovy'x fonestem (fonemny'x spoluchen' pry'golosny'x). Naukovy'j visny'k Drogoby'cz'kogo derzhavnogo pedagogichnogo universy'tetu imeni Ivana Franka. Seriya «Filologichni nauky'» Movoznavstvo. 2019. # 12. S. 141–145.
6. Najdesh O. Ob'yekty'vny'j zvukosy'mvolizm fonestemnnoyi leksy'ky' nimecz'koyi movy'. Naukovy'j visny'k Chernivecz'kogo universy'tetu. Seriya «Germans'ka filologiya». 2009. Vy'p. 431. S. 11–28.
7. Shherba L. V. Jazykovaja sistema i rechevaja dejatel'nost'. Moskva : LKI, 2008. 432 s.
8. Bloomfield L. Linguistic aspects of science. Chicago, 1947. 59 p.
9. Ertel S. Psychophonetik : Untersuchungen über Lautsymbolik und Motivation. Göttingen : Verlag für Psychologie C. J. Hogrefe, 1969. 230 S.
10. Fenz E. Laut, Wort, Sprache und ihre Deutung : Grundlegung einer Lautdeutungslehre. Wien : Franz Deuticke, 1940. 179 S.
11. Firth J. R. Speech. London, 1930. 147 p.
12. Marchand H. Phonetic symbolism in English word-formation. Indogermanische Forschungen. 1958. Vol. 64. P. 146–277.

REFERENCES

13. Duden. Deutsches Universalwörterbuch / hrsg. vom Wiss. Rat d. Dudenred : Dr. Matthias Wermke. Mannheim, Leipzig, Wien, Zürich : Dudenverlag, 2003. 1892 S.
 14. Wahrig G. Deutsches Wörterbuch : In 6 Bd. / Hrsg. von Gerhard Wahrig, Hildegord Krämer, Harald Zimmermann. Stuttgart : F. A. Brockhaus Wiesbaden, Deutsche Verlags-Anstalt, 1980. 5310 S.
- List of illustrative sources
1. Goethe J. W. Gedichte. Moskau : Progreß, 1979. 503 S.
 2. Heines Werke: In 5 Bd. Weimar : Volksverlag, 1961. Bd. 1; 2. 619 S.
 3. Morgenstern Ch. Gesammelte Werke. Wien : Wiener Verlag, 1995. 615 S.
 4. Rilke R. Gedichte. Berlin : Insel Verlag, 2000. 878 S.

УДК : 81'38

Нестеренко Т.
(Кропивницький)

СТИЛІСТИКА КОЛЬОРОНАЗВИ «ЖОВТИЙ» ТА ЇЇ ВІДТІНКІВ (НА МАТЕРІАЛІ ОПОВІДАнь НАДІЙКИ ГЕРБИШ)

У статті здійснено стилістичний аналіз колористичної лексики на позначення жовтого та його відтінків в оповіданнях Надійки Гербиш. Визначено, що кольороназва «жовтий» та її відтінки є носіями позитивних конотацій, які авторка використовує з метою відображення внутрішнього світу людини через її зовнішні характеристики та майстерного змалювання явищ природи, зокрема осінніх пейзажів.

Ключові слова: колористична лексика, кольороназва «жовтий», семантична структура колоратива, індивідуально-авторський стиль.

В статье осуществлен стилистический анализ колористической лексики для обозначения желтого и его оттенков в рассказах Надийки Гербиш. Определено, что цветоназвание «желтый» и его оттенки являются носителями положительных коннотаций, которые автор использует для отражения внутреннего мира человека путем характеристики его внешности и для мастерского изображения природы, в частности осенних пейзажей.

Ключевые слова: колористическая лексика, цветоназвание «желтый», семантическая структура колоратива, индивидуально-авторский стиль.

The article deals with stylistic analysis of coloristic vocabulary indicating the color yellow and its shades in short stories by Nadiika Herbish. It has been determined that color tokens in the texts of her collections "Warm Stories for Coffee" and "Warm Stories for Chocolate" have vivid features, the study of which will contribute to a deeper understanding of function of colornames in creation of artistic text, as well as their role in formation of the individual style of Nadiika Herbish.

The author presents three thematic groups of yellow in her stories: 1) household items; 2) light sources; 3) natural phenomena. It has been determined that the colorname "yellow" and its equivalents, in particular "golden" are used in the positive meaning "sunlit, solar". Semantic structure of the colorname "golden" ("золотий") is enriched by using suffixes that mark a trait as incomplete: "-ав-", "-ист-" (золотавий, золотистий), particles like gilded (позолочений), nouns like gold (золото). Epithets like "vanilla lanterns" and "sand cookie-colored houses" indicate that yellow contributes to creation of not only visual, but taste images as well.

It has been proven that yellow has a considerable number of shades with names that have a transparent semantic-morphological structure. Warm shades of yellow that are named after objects and phenomena of objective reality, indicate their color quality indirectly and by gradation: hot yellow "жовтогарячий" – orange "помаранчевий", ginger "рудий", tangerine "мандариновий", ripe persimmon "спілої хурми". The origin and semantics of these colors is analyzed. It is proven that in works by Nadiika Herbish the colorname "orange" is the most actively used. Three thematic groups of the adjective "orange" are identified: 1) color of fruits; 2) interior of a room; 3) colors of nature (autumn).